

Vnitřní správa

MP811Zk Správní právo III

4. přednáška 12. 3. 2019
Stanislav Kadečka

1

Obsah přednášky

Úvod do problematiky, zaměření, organizace a právní úprava vnitřní správy.

Zabezpečení osobního stavu obyvatelstva (matriky, evidence obyvatel, občanské průkazy a cestovní doklady). Právo shromažďovací a sdružovací.

Státní symboly.

2

Vnitřní správa

1. Zabezpečení osobního stavu obyvatelstva

- matriky, jméno a příjmení (zák. č. 301/2000 Sb.)
- evidence obyvatel (zák. č. 133/2000 Sb.)
- občanské průkazy a cestovní doklady (zák. č. 328/1999 Sb., zák. č. 329/1999 Sb.)
- cizinecké právo – pobyt a azyl (zák. č. 326/1999 Sb., zák. č. 325/1999 Sb.)
- státní občanství (zák. č. 186/2013 Sb., o státním občanství)

3

Vnitřní správa

2. Právo shromažďovací a sdružovací

- (zák. č. 84/1990 Sb., a zák. č. 83/1990 Sb. -> zák. č. 89/2012 Sb.)

3. Archivnictví

- (zák. 499/2004 Sb.)

4. Územní členění státu, státní symboly a sčítání lidu

- (zák. č. 36/1960 Sb. – stále nezrušen, zák. č. 3/1993 Sb.)

4

Organizace vnitřní správy

- Ministerstvo vnitra (zák. č. 2/1969 Sb.)
- kraje – krajské úřady
- obce
  - obecní úřady obcí s rozšířenou působností
  - pověřené obecní úřady
  - obecní úřady
- Celní správa, Policie České republiky apod.
- *Nález Pl. ÚS 39/10 – evidence obyvatel není samostatnou působností*

5

Státní občanství

- dvoustranný právní vztah (FO x stát)
- časově trvalý a místně neomezený
- obsahem jsou práva a povinnosti
- (právo pobytu, diplomatická ochrana, právo na účast správy na veřejných záležitostech)
- státní občanství ČR se nabývá narozením, určením otcovství, osvojením, nalezením na území ČR, udělením, prohlášením, nebo v souvislosti se svěřením do ústavní, pěstounské nebo jiné formy náhradní péče

6

Matriky

- **Zák. č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení**
- Vyhláška č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zák. č. 301/2000 Sb.
- Zák. č. 500/2004 Sb., správní řád
- Zák. č. 99/1963 Sb., o.s.ř.

- *Wagnerová Gronwaldtová Petra, Morávková Jitka, Statusové věci občanů, Aspi Wolters Kluwer 2009, ISBN 978-80-7357-447-5*

7

Matriky

- *z lat. matrix – kmen*
- *původně církevní matriky (farnosti) x Josef II. –veřejné listiny*
- matrika je státní evidence narození, uzavření manželství, registrovaných partnerství a úmrtí FO na území ČR, a státních občanů v cizině
  - matrika narození
  - matrika manželství
  - matrika registrovaného partnerství
  - matrika úmrtí

8

Matriky

- **Zvláštní matrika** – matrika, do níž se zapisují matriční události, ke kterým došlo u SO v cizině – ÚMČ Brno-střed
  - *zápis na základě údajů cizozemského matričního úřadu (MS) překlad hradí matrika*
  - *žádost o zápis i na zastupit. úřadě*
území cizího státu,
zastupitelský úřad České republiky,
námořní plavidlo nebo letadlo mimo území České republiky,
místě, které nepatří pod pravomoc žádného státu.

9

Matriky

- **Matriční doklad** – výpis z matriční knihy, který obsahuje údaje nebo potvrzení o údajích zapsaných v matriční knize. Jedná se o veřejnou listinu.
- **Matriční událost** – skutečnost rozhodná pro matriční zápis (narození, uzavření manželství, registrovaného partnerství, úmrtí, ale také určení otcovství, osvojení apod.)

10

Matriky

Funkce

- registrační
- evidenční
- osvědčovací
- listinná

Organizace

- **matriční úřady** – obecní úřady pověřené vedením matričních knih a úkony zabezpečované v souvislosti s vedením těchto knih
  - seznam – vyhláška č. 207/2001 Sb.
  - matrikář – veřejný činitel (SO, zam. obce, zkouška)

11

Evidence obyvatel

- **Zák. č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech**
- Zák. č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů/obecné nařízení (GDPR)
- Vyhláška č. 177/2000 Sb., kterou se provádí zák. č. 133/2000 Sb.

12

Evidence obyvatel

- Informační systém evidence obyvatelstva – obsahuje údaje o obyvatelstvu, které jsou důležité pro činnost státu a bezprostředně identifikují obyvatele
- provozovatelem je MV
  - státní občané ČR
  - osoby, které pozbyly státní občanství ČR
  - cizinci, kteří jsou matkou, otcem, popřípadě jiným zákonným zástupcem, manželem, registrovaným partnerem nebo dítětem občana

13

Trvalý pobyt

- **PI. ÚS 4/02**
- *„Místem trvalého pobytu se rozumí adresa pobytu občana v České republice, kterou si občan zvolí zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání“* – vazba na registr obyvatel
- volba prováděna svobodně
- nevznikají žádná práva k objektu ani vlastníku nemovitosti (např. právo nemovitost obývat)

14

Trvalý pobyt

č. j. 2 As 64/2005-108 NSS rozšířený senát

„rozhodnutí ohlašovny nemá soukromoprávní důsledky, nikdo se pouze na základě zaevidování, nezaevidování či zrušení údaje o místě trvalého pobytu nemůže domáhat vydání objektu bydlení, užívacího práva v něm, či naopak jeho vyklizení“

„nedílnou součástí práva na zvolení místa trvalého pobytu je také právo na to, aby na zvolené adrese místa trvalého pobytu nebyly evidovány osoby, které pro to nesplňují nebo přestaly splňovat zákonné podmínky.“

15

Trvalý pobyt

- „s místem trvalého pobytu je spojena řada důsledků jak pro ohlašovatele, tak i případně pro vlastníka objektu, v němž je místo trvalého pobytu evidováno“
- volební právo a místní referendum
- exekuce
- místní příslušnost
- doručování (vedle TP i údaj o adrese, na kterou mu mají být doručovány písemnosti)

16

Trvalý pobyt

- pouze jeden
- objekt musí být určen k bydlení, ubytování nebo rekreaci – nesoulad se soukromým právem
- musí být označen číslem popisným nebo evidenčním
- podpůrnost sídla obecního úřadu
- ohlašovny – obecní úřady
  - provádějí i změnu a zrušení
  - vznik – narození – trvalý pobyt matky/otce nebo správní obvod ohlašovny

17

Trvalý pobyt - změna

- ohlašuje občan v místě nového TP
- vyplnění tiskopisu a nutno doložit OP a doklad o vlastnictví bytu nebo domu, nebo i jiný, z něhož vyplývá oprávněnost užívání (př. úředně ověřené písemné potvrzení souhlasu oprávněné osoby se změnou TP)
  - postačí nájemní smlouva, k ujednání o nemožnosti přihlížet
- označení OP a nahlášení obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností a vydání potvrzení
- nevzdává se v případě kladného vyřízení rozhodnutí

18

Zrušení údaje o místě trvalého pobytu

- ve správním řízení
- **Ze zákona** : neobyvatelnost objektu, jeho zánik, nebo nepravdivost údajů
- **Na návrh**: podává vlastník objektu – nutno doložit zánik užívacího práva a neužívání objektu (písemná forma – nájemní smlouva, ústní forma – prohlášení vlastníka)

19

Rodné číslo

- identifikátor FO (III. ÚS 673/02) – evidenční a identifikační charakter
- 10místné číslo dělitelné 11 beze zbytku (před 1. 1. 1954 9 míst s 3místnou koncovkou)
- přidělováno
  - každé FO narozené na území ČR (matriční úřad)
  - osvojení (matriční úřad)
  - povolení k pobytu u cizinců (Policie ČR nebo MV)
  - udělení mezinárodní ochrany (Policie ČR nebo MV)
- Centrální registr vede MV

20

Občanské průkazy

- zák. č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech
- vyhláška č. 400/2011 Sb., kterou se provádí zákon o občanských průkazech a zákon o cestovních dokladech

21

Občanské průkazy

- občanský průkaz – veřejná listina, kterou občan prokazuje své jméno, příjmení, podobu a státní občanství ČR + další údaje v občanském průkazu zapsané
- povinnost mít OP – každý občan starší 15 let X povinnost jej nosit stále u sebe, nicméně riziko nesplnění povinnosti prokázat totožnost na výzvu policisty (§ 63 zákona o policii – k tomu viz dále)
- údaje, které občanský průkaz obsahuje viz § 3 odst. 2

22

Občanské průkazy

Typy

- občanský průkaz se strojově čitelnými údaji a kontaktním elektronickým čipem
- občanský průkaz se strojově čitelnými údaji
- občanský průkaz bez shora uvedených údajů – vydává se např. z důvodu ztráty, odcizení, poškození nebo zničení

Doba platnosti

- 10 let; 5 let vydaný občanu mladšímu 15 let); 35 let vydaný občanu staršímu 70 let
- občanské průkazy bez strojově čitelných údajů mohou být vydávány jen s omezenou dobou platnosti
- skončení platnosti občanského průkazu – viz § 11

23

Občanské průkazy

- žádost u kteréhokoliv obecního úřadu obce s rozšířenou působností
- vydání prvního OP (předkládá se rodný list) X nového OP (předkládá se dosavadní OP)
- lhůty pro vyřízení (30 dnů/ 15 dnů)
- správní poplatek

24

Prokázání totožnosti

- oprávnění požadovat prokázání totožnosti podle § 63 zákona o policii (srov. § 12 zákona o obecní policii)
- **Prokázáním totožnosti** se rozumí prokázání jména, popřípadě jmen, příjmení, data narození a v případě potřeby také adresy místa trvalého pobytu, adresy místa pobytu nebo adresy bydliště v zahraničí, rodného čísla a státní příslušnosti. Rozsah a způsob zjišťování osobních údajů musí být přiměřené účelu zjišťování totožnosti (§ 63 odst. 1 ZoP) -> lze prokázat i jinými doklady či způsoby, než je OP.

25

Cestovní doklady

- zák. č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech
- vyhláška č. 400/2011 Sb., kterou se provádí zákon o občanských průkazech a zákon o cestovních dokladech

26

Cestovní doklady

- cestovní doklad – veřejná listina, opravňující občana k překračování státních hranic České republiky přes hraniční přechod, nestanoví-li jinak mezinárodní smlouva, jíž je Česká republika vázána
- cestovním dokladem občan prokazuje své jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné číslo, podobu, státní občanství České republiky další údaje zapsané nebo zpracované v cestovním dokladu

27

Cestovní doklady

Zákon o cestovních dokladech upravuje více druhů cestovních dokladů, které lze použít k cestování do zahraničí:

- cestovní pas – základní a univerzální
- diplomatický pas – omezenému okruhu osob
- služební pas – určený ke služební cestě do zahraničí
- cestovní průkaz – vydáván s územní a časovou platností omezenou účelem cesty (platnost nejvýše 6 měsíců)
- náhradní cestovní doklad EU
- jiný cestovní doklad na základě MS

28

Shromáždovací právo

- čl. 19 Listiny a zák. č. 84/1990 Sb.

NSS sp. zn. 8 As 101/2011 – shrnutí kritérií podle V. Šimíčka

1. *Pojmově je vyloučeno shromáždění za účasti jediné osoby.*
2. *Je nutná fyzická přítomnost daných účastníků - nutnost vzájemné interakce účastníků shromáždění.*
3. *Nezbytné konání shromáždění v konkrétním čase – viz zmíněná interakce.*
4. *Účel shromáždění – ne každé požívá ochrany (nutná výměna informací a názorů).*
5. *Navenek projevovaná „subjektivní stránka“ – účastníci si musí být vědomi toho, že se jedná o výkon shromáždovacího práva*

29

Shromáždovací právo

- svolavatel
  - FO starší 18 let
  - PO se sídlem na území ČR
  - skupina osob
- oznámení alespoň 5 dnů předem
  - účel shromáždění, den a místo jeho konání, dobu zahájení (ukončení)
  - předpokládaný počet účastníků
  - opatření, která provede (např. pořadatelé)
  - průvod – výchozí místo, cestu a místo ukončení
- vyjmenovaná místa, kde jsou shromáždění zakázána (Sněmovní, U Zlaté studně, Tomášská, Thunovská...)

30

Sdružovací právo

- čl. 20 a čl. 27 Listiny
- Každý má právo spolu s jinými se sdružovat ve spolcích, společnostech a jiných sdruženích.
- Občané mají právo zakládat též politické strany a politická hnutí a sdružovat se v nich.
- Každý má právo svobodně se sdružovat s jinými na ochranu svých hospodářských a sociálních zájmů.
- zrušený zákon o sdružování občanů -> nahrazen OZ
- sdružení -> spolky, případně změna formy na ústav nebo sociální družstvo
- organizační jednotky sdružení -> pobočné spolky

31

Státní symboly

- zák. č. 3/1993 Sb., o státních symbolech
  - velký a malý státní znak
  - státní barvy
  - státní vlajka
  - vlajka prezidenta republiky
  - státní pečeť
  - státní hymna
- zák. č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů
  - např. správné umístění státní vlajky při vodorovném i svislém umístění
  - „Státní hymnu lze hrát i zpívat při státních svátcích a při jiných příležitostech, je-li to obvyklé.“

32

Literatura

- JURNÍKOVÁ, Jana a kol. *Správní právo: zvláštní část. 2.* dotisk 6. doplněného vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2011.
- POTĚŠIL, Lukáš a kol. *Správní právo - zvláštní část (v příkladech a otázkách).* Brno: Masarykova univerzita, 2017.

33
